

Kännedom och kunskap om insättningsgarantin 2021

Innehållsförteckning

---

1. BAKGRUND OCH SYFTE	3
2. GENOMFÖRANDE	3
3. PRESENTATION AV UNDERSÖKNINGSRESULTAT	5
3.1 Spontan kännedom	5
3.2 Hjälpst kännedom	6
3.3 Upplevd kunskap	6
3.4 TILLÄGGSBELOPP FÖR INSÄTTNINGAR SOM BERÖR SÄRSKILDA LIVSHÄNDELSER	8
3.5 FAKTISK KUNSKAP OCH KUNSKAPSINDEX	8
3.6 FÖRTROENDE FÖR INSÄTTNINGSGARANTIN OCH RIKSGÄLDEN	12
3.7 INFORMATION OM INSÄTTNINGSGARANTIN	13
3.8 KUNSKAP OCH FÖRTROENDE	14
4. SAMMANFATTNING.....	16
6. BILAGA: FRÅGEFORMULÄR	19

1. BAKGRUND OCH SYFTE

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av Riksgälden. Syftet med undersökningen är att kartlägga den svenska allmänhetens kännedom kring den statliga insättningsgarantin. Detta i enlighet med riktlinjer framtagna av det internationella samarbetsorganet International Association of Deposit Insurers (IADI), som Riksgälden och Sverige tillhör. Riktlinjerna slår fast att samtliga insättningsorganisationer i medlemsländerna regelbundet bör mäta allmänhetens kännedom och kunskapsnivå om landets statliga insättningsgaranti, och vid behov öka kunskapsnivån.

Kunskapsnivån mäts genom flertalet frågor inom områdena:

- Sparformer som omfattas av insättningsgarantin
- Vilka som omfattas av skyddet (privatpersoner/juridiska personer/företag)
- Det belopp som skyddas
- Vem som står bakom garantin
- Hur utbetalning sker
- Kännedom om tilläggsbelopp

Förutom kännedom och kunskapsnivå undersöks även allmänhetens förtroende för både insättningsgarantin och riksgälden som myndighet.

2. GENOMFÖRANDE

MÅLGRUPP

Målgruppen för undersökningen är den svenska allmänheten 15–89 år.

METOD

Undersökningen är genomförd via webb-enkäter i Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel som ger ett representativt resultat. Totalt har 1020 personer deltagit i undersökningen under perioden 21–28 september 2021. Deltagarfrekvensen bland de inbjudna var 58%. Det finns inget som tyder på att bortfallet skulle snedvrída resultatet, utan undersökningen är åsiktsmässigt representativ för den grupp som skulle undersökas, och de slutsatser som presenteras i undersökningen gäller hela populationen. Undersökningen har tidigare genomförts (före 2020) genom telefonintervjuer vilket kan påverka resultatets utfall om man skulle jämföra siffror från tidigare års undersökningar. Årets undersökning samt 2020 års undersökning är båda genomförda via webb-enkäter.

FÄLTPERIOD

Intervjuerna genomfördes under perioden 21–28 september 2021.

KONFIDENSGRAD, FELMARGINAL OCH SIGNIFIKANSER

I Novus rapporter redovisar vi ofta skillnader mellan olika värden, något vi kallar för statistiskt säkerställda skillnader, signifikanser eller att något "inte är inom felmarginalen". Alla undersökningar som är korrekt genomförda innehåller en känd felmarginal (en osäkerhet).

Novus standard är 95% konfidensgrad, vilket innebär att det sanna värdet för populationen med 95% sannolikhet ligger inom det intervall som ges av stickprovets värde +/- felmarginalen. Att använda 95% konfidensgrad motsvarar en signifikansnivå på 5%. Felmarginalen är ett mått på osäkerheten i en skattning av en parameter. Exempelvis blir felmarginalen vid ett stickprov på 1000 individer, på 5% signifikansnivå, för följande utfall:

20/80: +/- 2,5%

50/50: +/- 3,2%

Om en skillnad är större än felmarginalen är skillnaden statistiskt säkerställd. En statistiskt säkerställd skillnad mellan två olika värden innebär att det är en skillnad som troligen inte enbart kan förklaras av slumpen. Det som är säkerställt är således att det finns en skillnad, inte själva storleken.

I tillhörande bilagor finns tabeller presenterade på totalnivå med nedbrytningar på samtliga bakgrundsvariabler (kön, ålder, utbildning, inkomst, bostadsort etc.) Signifikanta skillnader är i tabellen markerade med gröna och röda rutor beroende på om undergruppen skiljer sig i högre eller lägre utsträckning gentemot totalen.

RAPPORTENS UPPBYGGNAD

I undersökningen ställdes sju kunskapsfrågor i syfte att mäta allmänhetens faktakunskap om insättningsgarantin, utöver den självskattade kunskapen som vi frågar om i början av undersökningen. Varje enskilt rätt svar inom dessa kunskapsfrågor ger ett visst antal poäng där några frågor väger tyngre än andra. Denna poängsättning genererar sedan ett index vi valt att kalla kunskapsindex där varje respondents kunskap om insättningsgarantin beräknas på en skala mellan 0–100, där 0 innebär inga kunskaper alls och 100 mycket goda kunskaper. I kunskapsindexet klassificeras kunskapspoäng mellan 0–49 som ganska eller mycket låga kunskaper medan poäng mellan 50–100 räknas som ganska eller mycket goda kunskaper. Nedan modell visar hur klassificeringen ser ut:

- Mycket låga kunskaper (0–24)
- Ganska låga kunskaper (25–49)
- Ganska goda kunskaper (50–74)
- Mycket goda kunskaper (75–100)

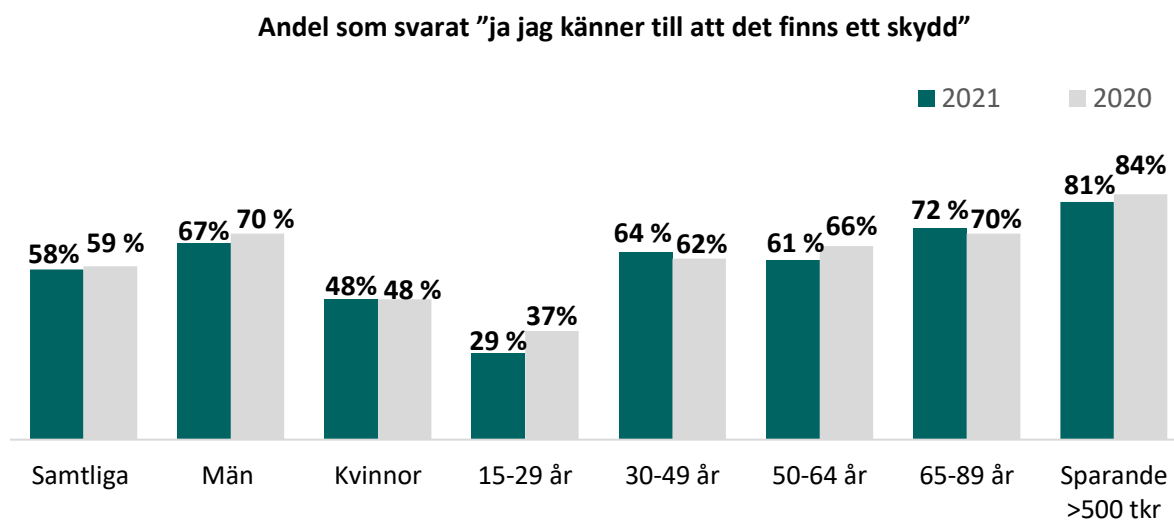
3. PRESENTATION AV UNDERSÖKNINGSRESULTAT

3.1 SPONTAN KÄNNEDOM

Fråga: Känner du till om det finns något skydd för penninginsättningar på bankkonto i det fall din bank eller finansföretag skulle gå i konkurs, alltså att du skulle kunna få tillbaka dina pengar?

I undersökningens första fråga, frågar vi respondenterna om de känner till att det finns ett skydd för penninginsättningar på bankkonto i det fall en bank eller finansföretag skulle gå i konkurs. Andelen som anger att de känner till att det finns ett sådant skydd är 58 procent. Det är framför allt män (67%), de i åldern 30–49 år (64%) och 65–89 år (72%) och de med ett högt sparande – över 500 tkr (81%) som känner till skyddet i större utsträckning. Andra undergrupper som känner till det i högre grad är högutbildade (67%), höginkomsttagare – mer än 800 tkr i hushållsinkomst (66%) och de som bor i någon av våra tre storstäder (66%). I motsats är kännedomen lägre bland kvinnor (48%), de yngre i åldern 15–29 år (29%) och de som bor i mindre städer och på landsbygden (52%).

Om vi jämför med föregående undersökning från 2020 är resultatet på en liknande nivå. I år har vi en kännedom på 58 procent jämfört med 59 procent ifjol. Vi ser en nedgång i den yngsta ålderskategorin, 15–29 år, där kännedomen minskar från 37 procent till 29 procent i år, även om den är inom felmarginalen.

Diagram 1. Diagrammet visar den spontana kännedomen på totalnivå samt nedbrutet på kön, ålder och sparande. Antal intervjuer för samtliga 2021 (n=1029) och 2020 (n=1058).

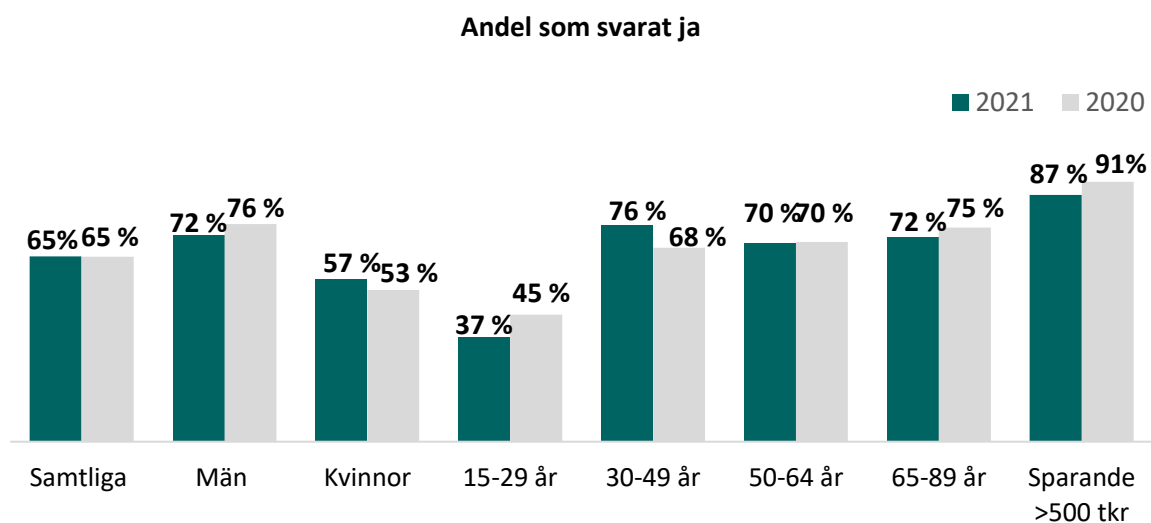
3.2 Hjälpkänndom

Fråga: Det finns ett skydd för insättningar som kallas insättningsgarantin. Den innebär att pengar som sätts in på konton hos vissa finansföretag är garanterade. Spararna får då ersättning om t.ex. deras bank skulle gå i konkurs. Har du hört talas om detta?

När insättningsgarantin förklaras för respondenterna ökar kännedomen totalt från 58 procent (spontan) till 65 procent med lite hjälp. De undergrupper som har en högre respektive lägre grad av kännedom följer i stort sett samma mönster som vi såg i den spontana kännedomen. Det är främst män (72%) som känner till insättningsgarantin samt de i åldern 30–49 år (76%), 65–89 år (72%), samt de med ett högt sparande – över 500 tkr (87%). I motsats är kännedomen lägre bland kvinnor (57%) och bland yngre i åldern 15–29 år (37%).

Andra undergrupper som känner till i högre grad är boende i storstäderna (71%), universitetsutbildade (78%) och de som har hushållsinkomst över 800 tkr (73%).

Om vi jämför årets resultat med föregående år ligger andelen som känner till insättningsgarantin med lite hjälp på samma nivå dvs. 65 procent. Resultatet skiljer sig dock åt om vi ser till undergrupperna. Resultatet ökar signifikant för de i åldern 30–49 år medan de minskar för män, de i åldern 15–29 år och bland de med ett högt sparande – över 500 tkr (se diagram 2).

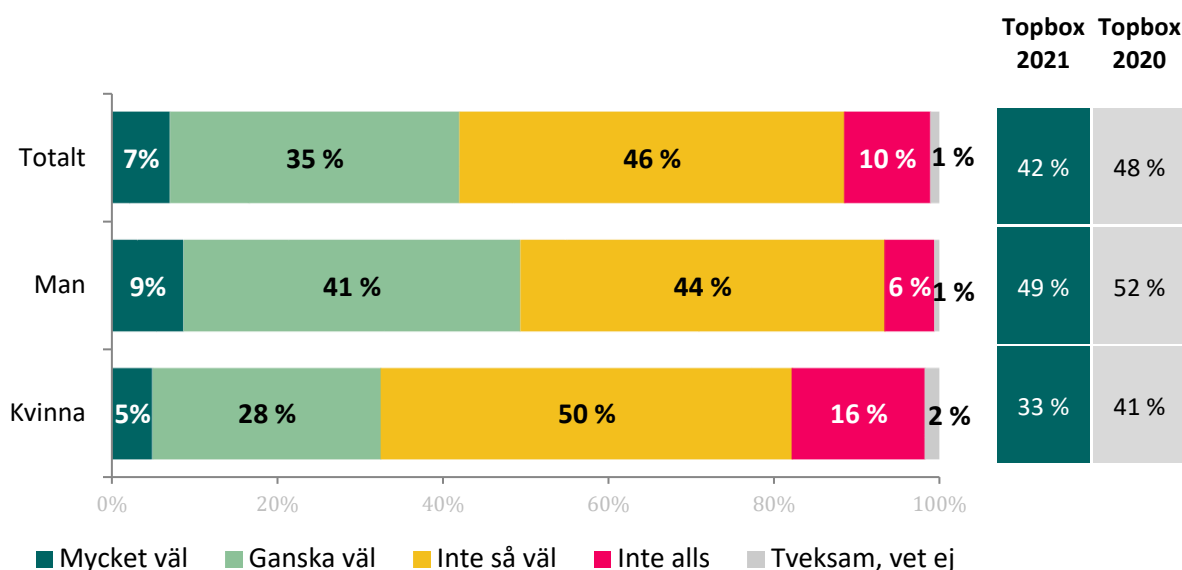
Diagram 2. Diagrammet visar den hjälpta kännedomen om den statliga insättningsgarantin på totalnivå och nedbrutet på kön, ålder samt sparande. Antal intervjuer för samtliga 2021 (n=1029) och 2020 (n=1058).

3.3 UPPLEVD KUNSKAP

Fråga: Hur väl känner du till hur insättningsgarantin fungerar?

Efter den hjälpta kännedomen får de som angett att de känner till insättningsgarantin frågan om hur väl de känner till insättningsgarantin. Totalt anger 42 procent att de mycket eller ganska väl vet hur

den fungerar. Störst är andelen bland män (49%), de i åldern 65–89 år (60%) och har ett sparande över 500 tkr (56%). De som svarar att de känner till den i lägre grad är åter igen kvinnor (33%) och de i åldern 15–29 år (25%).

Diagram 3. Diagrammet visar resultatet på totalnivå och nedbrutet på kön. Andelen som svarat mycket eller ganska väl redovisas som topbox. Antal intervjuer för de som har kännedom om insättningsgarantin 2021 (n=701) och 2020 (n=886).

Om vi jämför resultatet från tidigare undersökning har andelen som svarar att de känner till hur insättningsgarantin fungerar mycket eller ganska väl minskat. I föregående undersökning från 2020 svarade 48 procent på totalnivå att de kände till insättningsgarantin väl, motsvarande siffra idag är 42 procent, vilket är en signifikant minskning med 6 procentenheter. Bland kvinnor har den upplevda kunskapen minskat från 41 till 33 procent, en statistisk signifikant minskning med 8 procentenheter. Den upplevda kunskapen minskar även bland män från 52 till 49 procent, men förändringen är inte signifikant.

Av de som hört talas om insättningsgarantin har andelen som svarar att de *inte alls* känner till hur insättningsgarantin fungerar ökat från 6 till 10 procent. Det är helt enkelt en större grupp som har mindre kunskap i år, något som syns genomgående i rapporten.

Kunskap om beloppet som skyddas av insättningsgarantin

De respondenter som angav att de känner till insättningsgarantin fick därefter frågan om hur stort belopp de tror skyddas av insättningsgarantin, dvs. hur mycket man som mest kan få tillbaka om ens bank eller finansföretag går i konkurs. Rätt svar kunde anges både i SEK och Euro. Resultatet visar att cirka en av tjugo (6%) uppgav det rätta beloppet om 1,050,000 kr/100,000 EUR. I föregående undersökning var det cirka en av tio (13%) som uppgav det rätta beloppet. En anledning till minskningen är att ersättningsbeloppet reviderades den 1 januari 2021 från 950,000 kr till 1,050,000 kr. Om vi även i år skulle räkna med det tidigare samt nya beloppet som korrekta svar skulle andelen bli 9 procent. Se även avsnittet om faktisk kunskap.

3.4 TILLÄGGSBELOPP FÖR INSÄTTNINGAR SOM BERÖR SÄRSKILDA LIVSHÄNDELSER

Kännedom om möjligheten att ansöka om tilläggsbelopp

Det är enbart 6 procent av den svenska befolkningen som känner till att man kan ansöka om ett tilläggsbelopp för insättningar som berör särskilda livshändelser. Här kan vi inte påvisa några signifikanta skillnader i undergrupperna. Motsvarande siffra för 2020 var 4 procent. Vi ser alltså inga större förändringar i kunskapsnivå.

Kännedom om högsta möjliga tilläggsbelopp

De respondenter som angav att de känner till tilläggsbeloppet för insättningar som berör särskilda livshändelser fick i sin tur en uppföljande fråga om vilken nivå detta belopp som mest kan sträcka sig till. 17 procent angav det rätta svaret om maximalt 5 mkr. Nästan lika många, 20 procent, kände inte till det rätta beloppet och mer än hälften 63 procent angav att de inte visste. Sett till att antalet personer som besvarat frågan (n=58) är låg måste vi vara försiktiga med tolkningen av resultatet. Kunskapen verkar dock vara låg och skiljer sig inte åt från fjolårets resultat på frågan.

3.5 FAKTISK KUNSKAP OCH KUNSKAPSINDEX

För att mäta den faktiska kunskapen ställs ett antal kunskapsfrågor till respondenten. Rätt svar genererar ett visst poäng, och dessa frågor ger olika många poäng. Som mest kan respondenten få 100 poäng om denne anger rätt svar på samtliga ställda frågor. Kunskapsfrågorna har endast ställts till de respondenter som tidigare angett att de hört talas om insättningsgarantin. De respondenter som inte känner till insättningsgarantin efter den hjälpta kännedomsfrågan får i indexeringen noll poäng. Samtliga tillfrågade inkluderas därmed i beräkningen av kunskapsindexet, det vill säga, även de som inte har besvarat kunskapsfrågorna.

I tabellen nedan presenteras fördelningen av kunskapspoängen på totalnivå samt även nedbrutet på kön, ålder och sparande. Som tidigare nämnts klassificeras antalet poäng på följande vis:

Dåliga kunskaper: 0–24 poäng

Ganska dåliga kunskaper: 25–49 poäng

Ganska bra kunskaper: 50–74 poäng

Bra kunskaper: 75–100 poäng

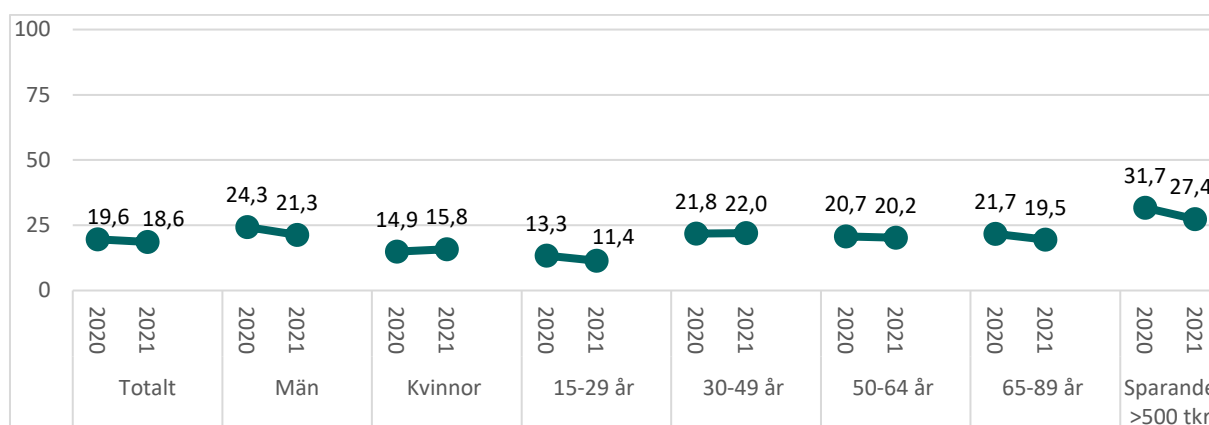
Kunskapsindex 2021 Förändring i procentenheter jämfört med 2020 (+/-)	Samtliga	Män	Kvinnor	15-29 år	30-49 år	50-64 år	65+ år	Sparande >500 tkr
Bra kunskaper 75-100p	1 % (-)	2 % (-)	0 % (-1)	1 % (-)	1 % (-)	1 % (-1)	1 % (-)	3 % (-1)
Ganska bra kunskaper 50- 74p	3 % (-3)	4 % (-4)	2 % (-2)	1 % (-3)	3 % (-3)	4 % (-3)	4 % (-3)	5 % (-8)
Ganska dåliga kunskaper 25- 49p	31 % (+3)	33 % (-2)	28 % (+6)	22 % (+3)	38 % (+1)	31 % (+5)	29 % (+1)	44 % (+5)
Dåliga kunskaper 0-24p	65 % (+1)	61 % (+6)	69 % (-4)	76 % (+1)	58 % (+2)	64 % (-2)	66 % (+2)	49 % (+4)
Snittpoäng	18,6	21,3	15,8	11,4	22,0	20,2	19,5	27,4

Tabell 1. Tabellen visar resultatet för kunskapsindexet på totalnivå och nedbrutet på kön, ålder och sparande. Gröna- respektive rödmarkerade siffror betyder att skillnaden är signifikant större/mindre jämfört mot totalen i år.

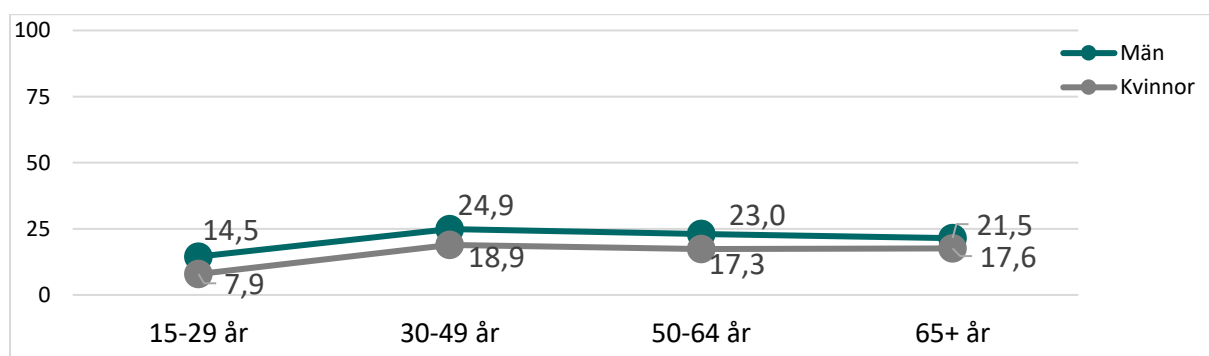

Resultatet gällande kunskapsnivån bland samtliga visar att endast 1 procent har bra kunskaper och 3 procent har ganska bra kunskaper. Tre av tio (31%) har ganska dåliga kunskaper medan nästan två tredjedelar (65%) har dåliga kunskaper. Snittpoängen för den svenska allmänheten bli 18,6 poäng. Den grupp som får högst poäng är de personer som under de senaste två åren haft ett sparande som överskridit 500, 000 kronor. Deras snittpoäng är 27,4. Män (21,3) har en högre snittpoäng än kvinnor (15,8). Åldersgruppen med högst snittpoäng är de mellan 30–49 år (22,0) följt av 50–64 år (20,2) och 65+ år (19,5), medan de allra yngsta i ålder 15–29 år har lägst (11,4).

Om vi jämför med föregående år (se diagram 4) har snittpoängen på totalnivå backat från 19,6 till 18,6. Bland undergrupperna är nedgången störst bland det med det största sparandet som minskat från 31,7 till 27,4 i snitt följt av männen där snittet minskat från 24,3 till 21,3 poäng. Det är flera orsaker som ligger bakom att snittpoängen gått neråt. I huvudsak beror det dock på att kännedomen om vilket belopp insättningsgarantin skyddar har minskat och att den frågan väger tungt i kunskapsindexet (se tabell 2).

Diagram 4. Diagrammet visar snittpoäng på totalnivå och nedbrutet på kön och ålder över tid. Indexet inkluderar de som inte känner till insättningsgarantin.

Diagram 5. Diagrammet visar snittpoängen uppdelat på kön. Indexet inkluderar de som inte känner till insättningsgarantin.

Ovan (diagram 5) visas även medelpoängen uppdelat på män och kvinnor i respektive åldersgrupp. Det tydligaste resultatet generellt är att män oavsett ålder har större kunskaper än kvinnor. Både bland män och kvinnor har de i åldern 30–49 år den största kunskapen, 24,9 respektive 18,9 i snittpoäng.

I tabell 2, se nästa sida, presenteras andelen rätt svar per fråga, och det korrekta svaret är markerat i grönt efter frågan/påståendet. Resultatet visas för de som hört talas om insättningsgarantin samt med ett sparande på över 500 tkr.

Kunskapsfrågor 2021 Förändring i procentenheter jämfört med 2020 (+/-)	Maxpoäng per fråga	Andel rätt svar	Andel rätt svar – Sparande <500 tkr
Hur stort belopp tror du som mest skyddas av insättningsgarantin? (€100,000/1,050,000 kr)	25	6% (-7)	8% (-13)
Tror du att det beloppet gäller per person och konto, per person och bank eller gäller beloppet per hushåll och bank?	25	49% (+1)	56% (-)
Vilka av följande fem olika sorters företag tror du omfattas av insättningsgarantin?	10		
Banker/ JA	2	92% (-)	96% (-)
Kreditmarknadsföretag/ JA	2	13% (+1)	14% (+2)
Värdepappersbolag/ JA	2	31% (+2)	33% (+4)
Försäkringsbolag/ NEJ	2	17% (-3)	17% (-5)
Fondbolag/ NEJ	2	26% (-2)	26% (-1)
Vilka av följande fem sorters sparformer tror du omfattas av insättningsgarantin?	10		
Lönkonto/ JA	2	85% (+1)	92% (+1)
Sparkonto/ JA	2	90% (-1)	95% (-2)
Individuellt pensionssparande i bank/ NEJ	2	8% (-1)	7% (-2)
Fondsparande/ NEJ	2	26% (-4)	31% (+2)
Pensionssparande utanför bank/ NEJ	2	40% (-3)	42% (-1)
Vet du om insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som för företag eller andra juridiska personer? Både privatpersoner samt företag och juridiska personer	5	30% (+1)	28% (+3)
Vet du hur många dagar efter en konkurs som det enligt denna lag får ta innan ersättning från insättningsgarantin ska vara utbetalt till spararna? Sju dagar	15	1% (-1)	1% (-2)
Vem av följande tror du hanterar insättningsgarantin? EU, Svenska staten , Bankerna	5	77% (+2)	83% (+6)
Vet du vilken statlig myndighet som hanterar insättningsgarantin? Riksgälden	5	23% (+2)	27% (-1)
Totalt	100		

Tabell 2. Tabellen visar andelen som svarat rätt på respektive kunskapsfråga bland de som känner till insättningsgarantin. Siffror i parentes visar differensen mot 2020 års resultat. Antal intervjuer (n= 686).

Belopp som skyddas av insättningsgarantin

Respondenterna som hört talas om insättningsgarantin med hjälpt erinran fick i sin tur i fritext ange det belopp de tror omfattas av insättningsgarantin som mest. De kunde välja med att svara i antingen Euro, där €100,000 är rätt svar, eller i svenska kronor där 1,050,000 kr är korrekt. Ifjol fick man rätt svar om man svarade både 950,000 kr och 1,050,000 kr då det sistnämnda beloppet för insättningsgarantin trädde i kraft vid årsskiftet. I den här undersökningen har enbart de som svarat de nya reviderade beloppet fått rätt svar. Det innebär att andelen är något lägre i år med 6 procent korrekta svar jämfört med föregående undersökning då 13 procent svarade rätt. Äldre över 65–89 år känner oftare till beloppet (11%), i övrigt ser vi inga undergrupper som svarar rätt i signifikant högre grad än andra.

Vem som skyddas av insättningsgarantin

Andelen som svarar rätt på frågan om vem insättningsgarantin skyddar (per person och bank) hamnar resultatet på 49 procent. Ser vi till de med ett sparande som under de senaste två åren överskridit 500,000 kronor ökar andelen rätt svar till 56 procent. Även högutbildade (54%) och personer som har en högre hushållsinkomst på 800k uppåt (56%) känner till att insättningsgarantin skyddar per person och bank i högre grad. Vi ser inga signifikanta skillnader jämfört med ifjol.

Företag som omfattas av insättningsgarantin

Resultatet visar att 92 procent känner till att banker omfattas av insättningsgarantin, och här kan vi konstatera att det främst är personer som haft ett sparande som under de senaste två åren överskridit 500,000 kronor som känner till detta i högre utsträckning (96%), samt äldre över 65 år (96%).

13 procent svarar ja på frågan om kreditmarknadsföretag omfattas av insättningsgarantin vilket även är det rätta svaret. De i åldern 15–29 år svarar ja i högre grad (20%), i övrigt ser vi inga skillnader som utmärker sig från totalen.

Tre av tio, 31 procent svarar rätt att värdepappersbolag omfattas av insättningsgarantin. Vi ser inga skillnader som utmärker sig från totalen.

17 procent svarar rätt på frågan om att försäkringsbolag inte omfattas av insättningsgarantin.

En av fyra, 26 procent av de tillfrågade svarar rätt på frågan om huruvida fondbolag täcks av insättningsgarantin (nej). Män (31%) känner till det i högre grad.

Vi ser inga signifikanta skillnader jämfört med ifjol.

Sparformer som omfattas av insättningsgarantin

På totalnivå ser vi att en tydlig majoritet anger att både sparkonto (90%) och lönekonto (85%) omfattas av insättningsgarantin. Andelen som svarar rätt på sparkonto och lönekonto är signifikant högre bland de som haft mer än 500,000 kr i sparande. I övrigt ser vi inga andra signifikanta skillnader, inte heller om vi jämför med ifjol.

När det kommer till rätt svar för vad som gäller individuellt pensionssparande i bank så kan vi konstatera att endast 8 procent anger rätt svar, vilket är att det inte omfattas av garantin. 73 procent tror att insättningsgarantin omfattar pensionssparande i bank och 19 procent uppger att de inte vet. Vad gäller kön svarar kvinnor oftare att de inte vet huruvida det omfattas eller ej.

Vem insättningsgarantin gäller för, utbetalning och ansvarig myndighet

Tre av tio (30%) uppger att den statliga insättningsgarantin ger skydd åt både privatpersoner, företag och juridiska personer, vilket är det korrekta svaret. Drygt tre fjärdedelar, 77 procent känner till att det är den svenska staten som är ansvarig för insättningsgarantin. Nära en av fyra, 23 procent av de som vet att det är staten som hanterar insättningsgarantin vet också att det är riksgälden som är ansvarig för detta. Störst andel tror att det är Riksbanken (28%), men även Finansinspektionen (18%) nämns till stor del.

Kännedomen om att det inte får ta längre än sju dagar för en utbetalning efter en eventuell konkurs är låg (1%). Ingen grupp utmärker sig signifikant inom denna fråga. En tydlig majoritet uppger att de inte vet (85%). Resultatet skiljer sig inte från 2020.

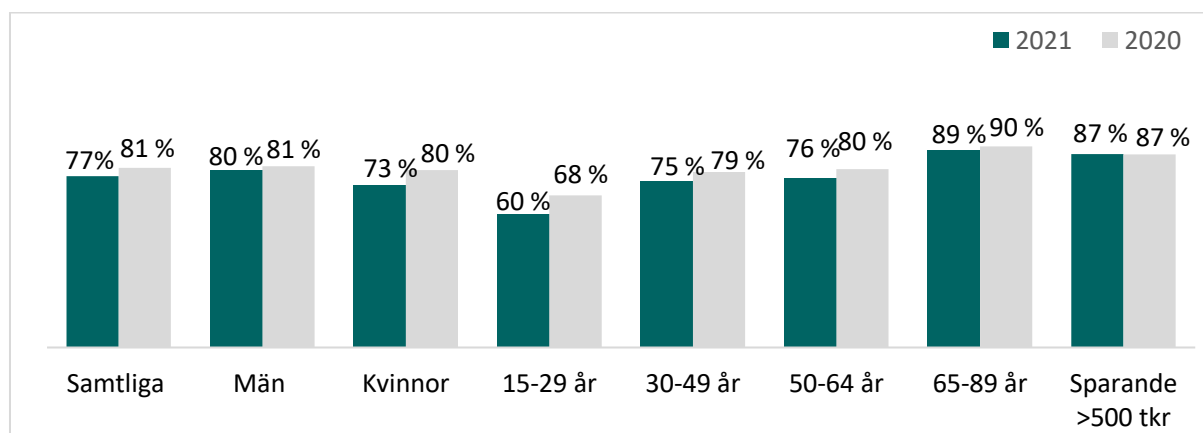
3.6 FÖRTROENDE FÖR INSÄTTNINGSGARANTIN OCH RIKSGÄLDEN

Förtroende för insättningsgarantin

Det finns ett högt förtroende för att få tillbaka pengar från insättningsgarantin i det fall ens bank skulle gå i konkurs. Drygt tre av fyra, 77 procent, av de som känner till hur insättningsgarantin fungerar anger att de har mycket eller ganska högt förtroende att de skulle återfå sina pengar. Det är framförallt personer inom åldersgruppen 65–89 år som har ett högre förtroende (89%) jämfört med totalen, men även de med ett större sparande uttrycker ett högre förtroende (87%).

Förtroendet är på det stora hela högt men minskar från 81 till 77 procent jämfört med ifjol. Förtroendet ligger stabilt bland män, äldre över 65 år och bland de med ett större sparande, samtidigt minskar det även i vissa undergrupper men till störst del bland kvinnor och de i åldern 15–29 år.

Andelen som svarar att de har mycket eller ganska litet förtroende har ökat från 14 till 18 procent. Det är andelen som svarar ganska litet förtroendet som har ökat. Andelen vet ej är oförändrat.

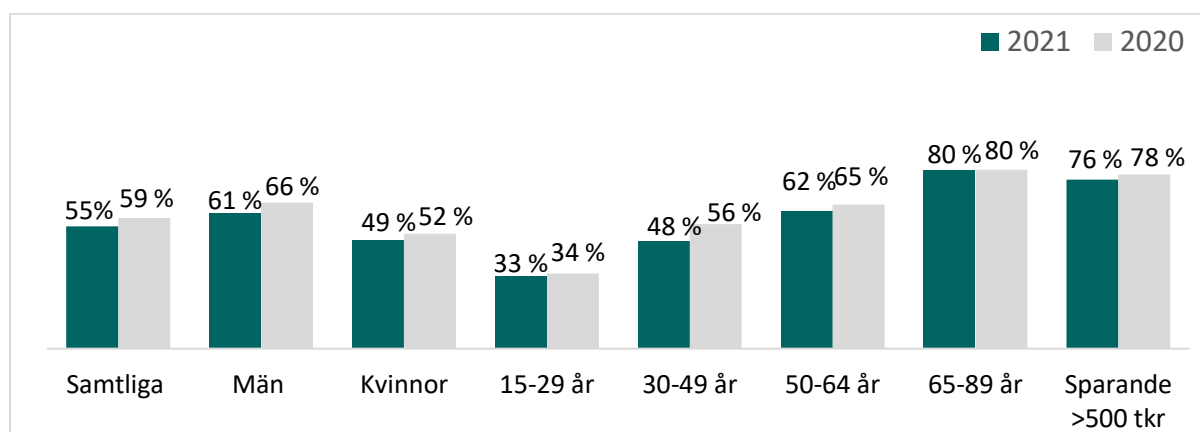
Diagram 6. Diagrammet visar förtroendet (andelen som svarat att de har mycket eller ganska stort förtroende) för insättningsgarantin bland de som känner till insättningsgarantin. Antal intervjuer 2021 (n=660), 2020 (n=686).

Förtroende för Riksgälden

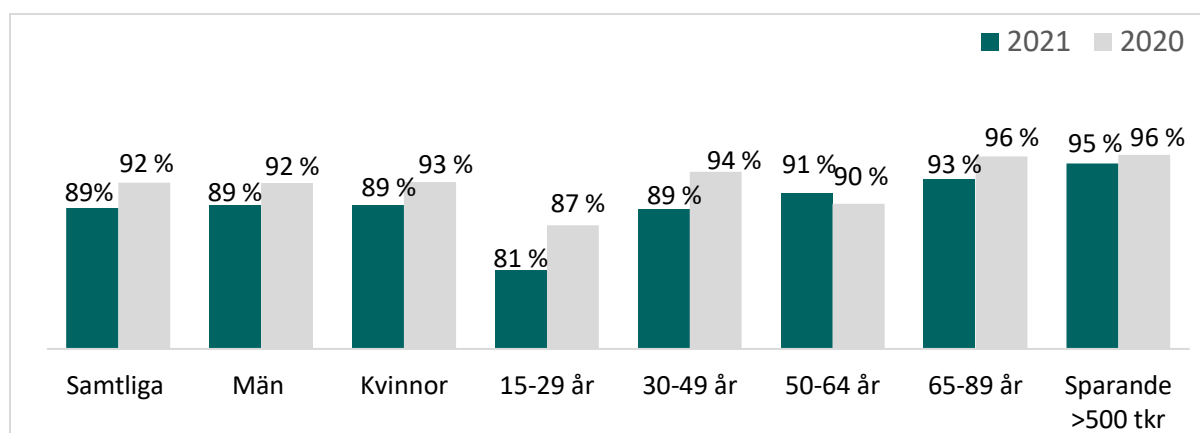
Frågar vi samtliga respondenter, ligger förtroende för Riksgälden som myndighet på 55 procent. Detta även inkluderat de som svarat vet ej (38%). Här kan vi konstatera att män (61%) i större utsträckning än kvinnor (49%) har mycket eller ganska högt förtroende för Riksgälden. Även personer i åldersgruppen 50–64 år (62%) och 65–89 år (80%) har signifikant högre förtroende än allmänheten generellt. Det samma gäller för personer med en universitetsutbildning (63%), hushållsinkomst på över 800 tkr per år (66%) och har haft ett sparande på över 500,000 kronor under de senaste två åren (76%).

Exkluderar vi dem som inte kan ta ställning till frågan, dvs alla som angett vet ej (38%) och enbart filtrerar på de 62 procent som faktiskt kan besvara frågan så ökar förtroendet för Riksgälden från 55 till 89 procent.

Jämfört med föregående undersökning minskar förtroendet på totalnivå från 59 till 55 procent bland samtliga och från 66 till 59 procent bland de som kan ta ställning till frågan (exkluderat vet ej), men enbart den senare är en signifikant minskning.

Diagram 7. Diagrammet visar förtroendet för Riksgälden för samtliga tillfrågade. Antal intervjuer 2021 (n=1020), 2020 (n=1058).

Diagram 8. Diagrammet visar förtroendet med bas besvarat, det vill säga exklusive vet ej svar. Antal intervjuer, bas besvarad 2021 (n=630) 2020 (n=712).

3.7 INFORMATION OM INSÄTTNINGSGARANTIN

Hur man önskar få information om insättningsgarantin

De mest nämnda källorna från vilka respondenterna önskar få information gällande hur insättningsgarantin fungerar är bank eller finansföretag (42%) och brevledes (40%). De som vill få information genom bank eller finansföretag är oftare universitetsutbildade (48%), de med hushållsinkomst på över 800 tkr per år (49%) och de som haft ett personligt sparande över 500 tkr

under de senaste två åren (52%). De som föredrar information brevledes är ofta 65+ år (53%) och universitetsutbildade (45%). 33 procent skulle helst vilja ta del av information via internet såsom på Riksgäldens webbplats, något som män (39%), de i åldern 15–29 år (40%) och universitetsutbildade (38%) föredrar i högre grad. Vi ser inga statistiskt säkerställda skillnader jämfört med föregående undersökning utan både rangordning och andelar är oförändrade.

Cellinnehåll: Kolumn% Chi2 nivå(W): 5	Totalt	Kön:		Ålder				Har ditt personliga sparande på konto i olika finansföretag någon gång under de två senaste åren överstigit 500.000 kronor?
		Man	Kvinna	15-29 år	30-49 år	50-64 år	65-89 år	Ja
Antal intervjuer	1020	512	508	180	277	270	293	287
Antal viktade intervjuer	1020	513	507	230	323	227	240	254
Via bank eller finansföretag	42 %	42 %	42 %	40 %	45 %	38 %	43 %	52 %
Brevledes	40 %	39 %	42 %	27 %	39 %	43 %	53 %	45 %
Internet, t.ex. Riksgäldens webbplats	33 %	39 %	27 %	40 %	37 %	32 %	22 %	35 %
Sociala medier	14 %	11 %	17 %	30 %	13 %	10 %	4 %	11 %
TV	12 %	10 %	14 %	10 %	8 %	16 %	15 %	9 %
Dagstidning	8 %	7 %	8 %	5 %	5 %	11 %	10 %	9 %
Radio	5 %	3 %	6 %	4 %	5 %	4 %	6 %	5 %
Annat	1 %	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %	0 %	1 %
Vet ej	12 %	13 %	12 %	16 %	15 %	11 %	6 %	6 %

Tabell 3. Tabellen visar svaret på frågan om hur man själv skulle vilja ta del av information från Riksgälden om hur insättningsgarantin fungerar. Antal intervjuer (n=1020).

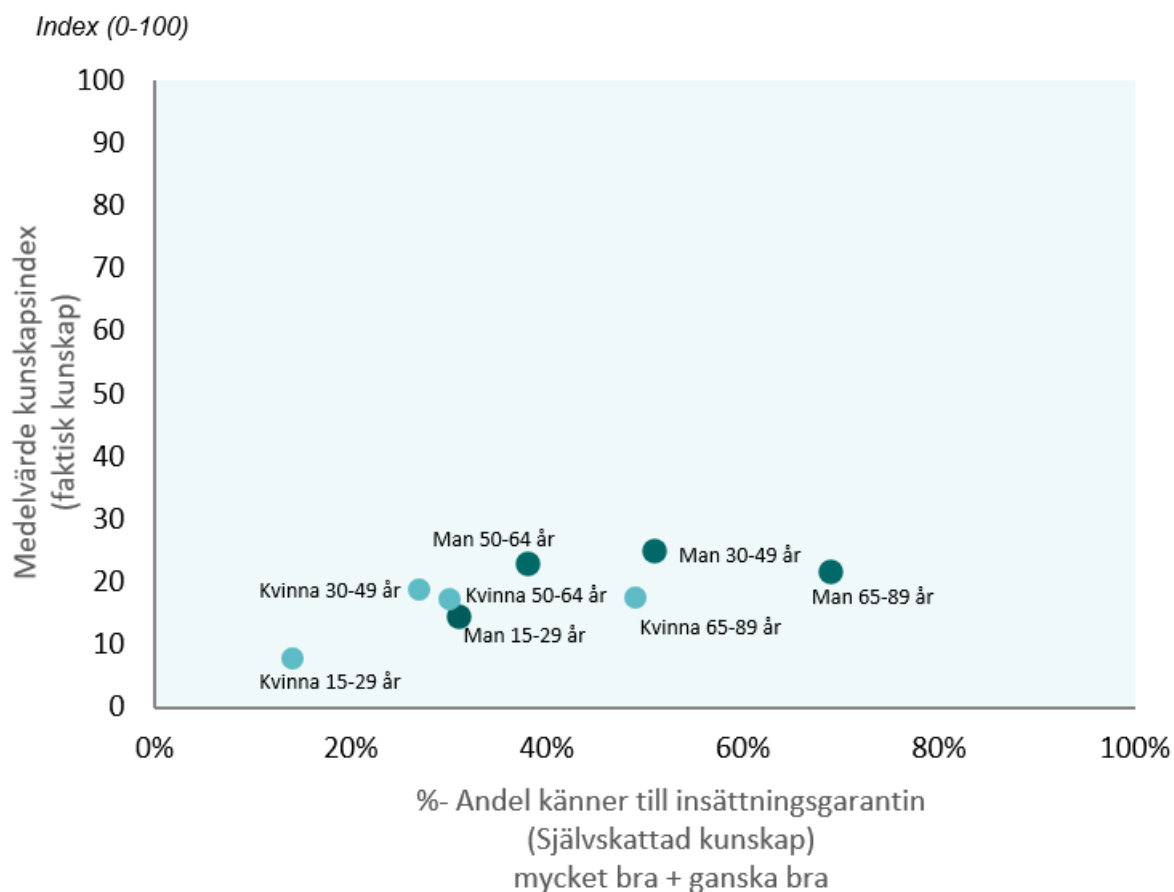
Information från banker

Enligt regler ska banker och finansföretag årligen informera sina kunder om insättningsgarantin. Sammantaget anger 18 procent att de tagit del av sådan information från sin bank eller finansföretag där de har konto, 64 procent svarar att de inte tagit del av sådan information och 19 procent att de inte vet. Män (22%), de i åldern 30–49 år (22%), universitetsutbildade (22%), hushållsinkomst över 800 tkr (24%) och de med ett sparande över 500 tkr (33%) svarar i högre grad att de tagit del av sådan information. Vi ser inga förändringar jämfört med föregående undersökning.

3.8 KUNSKAP OCH FÖRTROENDE

Faktisk och upplevd kunskap

I diagrammet nedan presenteras sambandet mellan faktisk kunskap (kunskapsindex) och andelen som säger sig känna till insättningsgarantin (självskattad kunskap). Bilden nedan visar att det finns en korrelation mellan den självskattade kunskapen om insättningsgarantin och den faktiska kunskapen. Generellt skattar män sin kännedom högt i samtliga ålderskategorier, bortsett från de yngre männen 15–29 år. Män uppvisar samtidigt högst faktiskt kunskap enligt kunskapsindexet. Kvinnor generellt både skattar sin kunskap som relativt låg och får ett relativt lågt medelvärde i faktiskt kunskap. Unga kvinnor 15–29 år är den grupp som både har lägst självskattad kunskap samt indexmedelvärde. Det finns dock vissa undantag. Exempelvis skulle man kunna säga att kvinnor i åldern 30–49 år underskattar sin kunskap i jämförelse med män i åldern 65+ år som man i motsats skulle kunna hävda överskattar sin.

Diagram 9. Positioneringsdiagrammet visar medelvärdet i kunskapsindexet på ena axeln och självskattad kunskap på den andra axeln. Visar de som känner till insättningsgarantin n= (686)

Faktisk kunskap och förtroende

Matrisen nedan delar in respondenterna i fyra olika segment baserat på nivån av kunskap utifrån kunskapsindexet och förtroende för Riksgälden. När vi kombinerar förtroende och kunskaper ser vi följande bland undergrupperna:

Högt förtroende och goda kunskaper (6%):

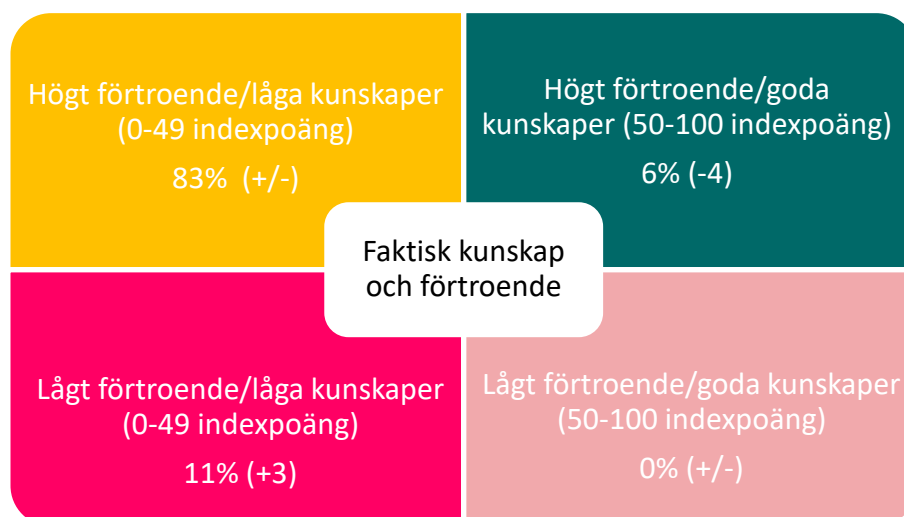
- Universitetsutbildade (9%)
- Sysselsättning: tjänstemän (10%)
- Sparande över 500 tkr (9%)

Högt förtroende och låga kunskaper (83%):

- Ålderspensionärer (89%)

Lågt förtroende/låga kunskaper (11%):

- Sysselsättning: arbetare (17%)

Figur 1. Bas: Samtliga som angett ett svar (exklusive vet ej). Förändring jämfört med 2020 års undersökning parentes. Antal intervjuer (n= 630).

4. SAMMANFATTNING

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det är lite mer än hälften, 58 procent, av svenskarna som känner till att det finns ett skydd för penninginsättningar i det fall en bank eller finansföretag skulle gå i konkurs. Hur väl man i sin tur känner till hur insättningsgarantin fungerar uppger 42 procent att de känner till den mycket eller ganska väl. Jämfört med föregående undersökning från 2020 ligger den spontana kännedomen stabilt medan den upplevda kunskapen minskat signifikant, särskilt bland kvinnor. Av de som hört talas om insättningsgarantin har andelen som svarar att de *inte alls* känner till hur insättningsgarantin fungerar ökat från 6 till 10 procent. Det är helt enkelt en större grupp som har mindre kunskap i år, något som även syns genomgående i rapporten.

I kunskapsindexet, som vi skapat för att mäta den faktiska kunskapen, ser vi också en minskad faktisk kunskap. Att man upplever att man har en lägre kunskap om insättningsgarantin går således även att observera i en lägre grad av faktisk kunskap. Medelvärde från kunskapsindexet ligger i år på 18,6. Motsvarande siffra i föregående års mätning var 19,6. Det är flera orsaker som ligger bakom att snittpoängen går nedåt. I huvudsak beror det dock på att kännedomen om vilket belopp insättningsgarantin skyddar har minskat och att den frågan väger tungt i kunskapsindexet.

Precis som föregående undersökning är det tydligaste resultatet att män generellt oavsett ålder har större kunskap än kvinnor. Både bland män och kvinnor har de i åldern 30–49 år den största kunskapen med 24,9 respektive 18,9 i snittpoäng i kunskapsindexet. Samt att de med ett högre sparande är den grupp som har allra högst kunskap i frågorna med ett medelvärde på 27,4 i kunskapsindexet.

Förtroendet för riksgälden ligger på 55 procent bland allmänheten. Generellt är förtroendet högre bland män och äldre och lägre bland kvinnor och yngre. Om vi exkluderar den andelen som inte tagit ställning dvs. svarat om de inte vet ifall de har förtroende eller inte för Riksgälden ökar andelen som har ett förtroende till 89 procent. Den här skillnaden visar att förtroendet för Riksgälden är mycket

högt bland den andelen av allmänheten som kan ta ställning till frågan dvs. det är svårt att ha högt förtroende om man inte känner till myndigheten särskilt väl.

Det finns ett högt förtroende för att få tillbaka pengar från insättningsgarantin i det fall ens bank skulle gå i konkurs bland de som känner till insättningsgarantin. 77 procent av dessa har förtroende för att de kommer att få tillbaka sina pengar från insättningsgarantin vid en potentiell konkurs. Den viktiga målgruppen, dvs de som har haft sparmedel på över 500 tkr under de senaste två åren, utmärker sig ännu mer jämfört med resterande allmänhet och hamnar på 87 procent i förtroende för insättningsgarantin.

Bland dem som känner till insättningsgarantin känner en stor majoritet, 77 procent, till att det är den svenska staten som hanterar skyddet, det är dock få som vet vilken myndighet som utför arbetet. Av de som känner till att det är svenska staten som hanterar insättningsgarantin är det nära en av fyra, 23 procent, som känner till det. Störst andel tror att det är Riksbanken (28%), men även Finansinspektionen (18%) nämns till stor del.

18 procent har under det senaste året fått information om insättningsgarantin från en bank eller annat finansföretag där de har konto. Detta kan upplevas som lågt i relation till de krav som trätt i kraft gällande att banker och finansföretag måste informera kunder om insättningsgarantin. Andelen har ökat från 15 till 18 procent mellan 2020 och 2021 års mätning, men förändringen är inom felmarginalen.

2021 års undersökning, likt 2020, uppvisar både styrkor och förbättringsområden gällande de tre huvudområdena, kännedom, kunskap och förtroende.

5. NOVUS REFLEKTIONER

Den faktiska kunskapen för insättningsgarantin är fortsatt relativt låg. Man känner till insättningsgarantin, men man vet i praktiken inte vad den innebär. Undersökningen visar med andra ord att Riksgälden behöver öka kunskapen både för insättningsgarantin och för Riksgälden som myndighet bland allmänheten.

Jämfört med föregående års undersökning har både den självskattade och faktiska kunskapen minskat något. Enligt kunskapsindexet landar snittet för allmänheten på 18,6 och det är likt föregående års undersökning främst kvinnor och unga 15–29 år som drar ned snittet, vilket visar att det är dessa grupper som behöver informeras ytterligare för att kunskapen för insättningsgarantin ska öka.

Ökar kännedomen kring er, kommer den faktiska kunskapen och förtroendet med sannolikhet också att följa. Trots att den faktiska kunskapen är låg generellt, så besitter den grupp som i högre utsträckning kanske bör vara medveten om insättningsgarantin (och allt vad den innebär) en högre kunskapsnivå än snittet vilket i sig är ett lyckat resultat.

Kontakter Novus:

Per Fernström, Strategic Advisor

0739 40 39 19

Per.fernstrom@novus.se

Katarina Hajdu, Research Executive

0728562091

katarina.hajdu@novus.se

Erik Nygren, Research Assistant

erik.nygren@novus.se

6. BILAGA: FRÅGEFORMULÄR

ALLA

1. Känner du till om det finns något skydd för penninginsättningar på bankkonto i det fall din bank eller finansföretag skulle gå i konkurs, alltså att du skulle kunna få tillbaka dina pengar?

Ja, jag känner till att det finns ett skydd

Nej, tror inte att det finns ett skydd

Vet ej

ALLA

2. Det finns ett skydd för insättningar som kallas insättningsgarantin. Den innebär att pengar som sätts in på konton hos vissa finansföretag är garanterade. Spararna får då ersättning om t.ex. deras bank skulle gå i konkurs. Har du hört talas om detta?

Ja

Nej GÅ TILL FR 5

Vet ej GÅ TILL FR 5

OM JA PÅ FRÅGA 2:

3. Hur väl känner du till hur insättningsgarantin fungerar?

Mycket väl

Ganska väl

Inte så väl

Inte alls

Tveksam, vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

4. Hur stort belopp tror du som mest skyddas av insättningsgarantin? Hur mycket tror du att du som mest kan få tillbaka om din bank eller finansföretag går i konkurs? Ange ditt svar i kronor eller euro. (indexfråga 25p)

[Öppet numeriskt svar]

Vet ej

ALLA

5. Känner du till att man kan ansöka om ett tilläggsbelopp för insättningar som berör särskilda livshändelser?

Ja

Nej

Vet ej

OM JA FRÅGA 5:

6. Hur mycket tror du som mest att man kan få som tilläggsbelopp? Ange ditt svar i svenska kronor.

ANGE SVAR KRONOR

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

7. Via insättningsgarantin skyddas insatta belopp upp till maximalt 1 050 000 kr (100,000 euro). Tror du att det beloppet gäller per person och konto, per person och bank eller gäller beloppet per hushåll och bank? (indexfråga 25p)

Per person och konto

Per person och bank

Per hushåll och bank

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

8. Vilka av följande fem olika sorters företag tror du omfattas av insättningsgarantin, alltså att de som gjort insättningar där har pengarna skyddade vid en konkurs? FLER SVAR MÖJLIGT, ROTERA (indexfråga 10p, 2 poäng per rätt svar)

Banker (Rätt svar: Ja)

Kreditmarknadsföretag

Värdepappersbolag

Försäkringsbolag

Fondbolag

Ja

Nej

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

9. Vilka av följande fem sorters sparformer tror du omfattas av insättningsgarantin, alltså att de som gjort insättningar i sådana har dessa skyddade vid en konkurs? FLER SVAR MÖJLIGT, ROTERA (indexfråga 10p, 2 poäng per rätt svar)

Lönekonto

Individuellt pensionssparande i bank

Sparkonto

Fondsparande

Pensionssparande utanför bank

Ja

Nej

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

10. Vet du om insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som för företag eller andra juridiska personer? (indexfråga 5p)

Bara privatpersoner

Bara företag och andra juridiska personer

Både privatpersoner samt företag och juridiska personer

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

11. Vet du hur många dagar efter en konkurs som det enligt denna lag får ta innan ersättning från insättningsgarantin ska vara utbetalt till spararna? (indexfråga 15p)

[Öppet numeriskt svar] dagar

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

12. Om din bank skulle gå i konkurs, hur stort förtroende har du för att du kommer att få tillbaka dina insatta pengar från insättningsgarantin?

Mycket stort förtroende

Ganska stort förtroende

Ganska litet förtroende

Mycket litet förtroende

Vet ej

OM JA PÅ FRÅGA 2:

13. Vem av följande tror du hanterar insättningsgarantin? (indexfråga 5p)

ENDA ETT SVAR, ROTERA

INSTRUKTION: RÄTT SVAR ÄR SVENSKA STATEN

EU

Svenska staten

Bankerna

Vet ej

OM SVENSKA STATEN PÅ FRÅGA 13 (ALT 2):

14. Vet du vilken statlig myndighet som hanterar insättningsgarantin? (indexfråga 5 p)

ROTERA, ENDA ETT SVAR

Finansinspektionen

Finansdepartementet

Riksgälden

Riksbanken

Skatteverket

Försäkringskassan

Vet ej

ALLA:

15. Det är Riksgälden som ansvarar för hanteringen av insättningsgarantin. Riksgälden är en myndighet som dessutom ansvarar för den statliga upplåningen och stödet till banker i kris. Hur stort är ditt förtroende för Riksgälden som myndighet?

Mycket stort förtroende

Ganska stort förtroende

Ganska litet förtroende

Mycket litet förtroende

Vet ej

ALLA:

16. Har ditt personliga sparande på konto i olika finansföretag någon gång under de två senaste åren överstigit 500.000 kronor?

Ja

Nej

Vet ej

Vill ej svara

ALLA:

17. Har du under det senaste året fått information om insättningsgarantin från en bank eller ett finansföretag där du har konto?

Ja

Nej

Vet ej

ALLA:

18. I Riksgäldens ansvar ligger att informera om hur insättningsgarantin fungerar. Hur skulle du själv vilja ta del av sådan information från Riksgälden?

FLER SVAR MÖJLIGT, ROTERA

Via bank eller finansföretag

Radio

TV

Dagstidning

Internet, t.ex. Riksgäldens webbplats

Sociala medier

Brevledes

Annat [Öppet svar]

Vet ej